

Zunanje evalvacije kakovosti v Evropi – “združeni v raznolikosti” ter vloga evalvacij ENQA

Goran Đaković
Reviews Manager, ENQA

Ljubljana, 26 november 2019

Evropski visokošolski prostor (EHEA)

Širši, evropski kontekst v visokem šolstvu

- Evropska unija ima 28 (27) držav članic
- Evropski visokošolski prostor (EHEA) je rezultat politične volje 48 držav podpisnic (vključujoč vse EU članice ter Evropsko komisijo) → prostovoljni medvladni proces (the “Bologna Process”)
- **Izobraževalne politike**, vključno z visokim šolstvom, so v domeni posamezne članice EU
- **Evropska unija**, preko Evropske komisije, podpira visokošolske reforme ter si prizadeva za harmonizacijo aktivnosti na tem področju (npr. zadnjih 30 let s financiranjem mobilnosti študentov ter visokošolskih učiteljev - Erasmus+, “the European Citizen”)
 - Evropska unija lahko zgolj podpira, spodbuja ter promovira skupno, “evropsko” agendo v visokem šolstvu, npr. skozi financiranje evropskih projektov, primerjalnih študij
 - Vendar (velja tudi za EHEA ter Bolonjski proces): brez pravnih mehanizmov za uveljavitev izvanjanja teh dogovorov (raje t.i. mehki pristopi → medsebojna podpora, “peer-pressure”)

Evropski visokošolski prostor (EHEA)

Bolonjski proces je serija ministrskih sestankov in dogovorov med evropskimi državami, organiziranih z namenom zagotavljanja primerljivosti med standardi ter kakovostjo visokošolskih kvalifikacij. S pomočjo t.i. **Bologna Accords** je proces ustvaril t.i. [Evropski visokošolski prostor \(EHEA\)](#), predvsem s t.i. [Lisbon Recognition Convention](#). Bolonjski proces je bil poimenovan po univerzi, kjer je bil proces najprej predlagan, t.j. the [University of Bologna](#) ter uradno pričet s podpisom [Bolonjske deklaracije](#) s strani 29 evropskih držav v letu 1999.

ENQA - 52 članic v 30 državah

ENQA

- Neprofitna organizacija, ki združuje evropske agencije za zagotavljanje kakovosti
- Poslanstvo: podpora in povezovanje agencij za namen nadaljnega razvoja zunanjih evalvacij kakovosti
- Ustanovitev: t.i. “network” v 2000; združenje v 2004
- Organizacija: upravni odbor, generalna skupščina, sekretariat
- 52 članic v 30 državah, 57 pridruženih članic v 31 državah

Evropska zveza za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (ENQA)

- Posvetovalna članica v Bologna Follow-up Group od leta 2005 (zagotavljanje kakovosti je namreč eden stebrov EHEA že od pričetka Bolonjskega procesa v letu 1999)
 - mandat ENQA biti glasnik zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu v Evropi (t.i. “Policy voice”)
- Sodelovanje znotraj E4 (European University Association, European Students Union, European Association of Institutions in Higher Education)
 - Sodelovanje ključnih deležnikov v visokem šolstvu
- Zunanje evalvacije agencij
 - Zaupanje in transparentnost za sodelovanje
- Projekti, zbiranje podatkov, analize
- Ustanovna članica Evropskega registra za zagotavljanje kakovosti (EQAR)

Združeni v raznolikosti v zunanjih evalvacijah kakovosti

- Različni pristopi k zunanjim evalvacijam kakovosti: evalvacije, revizije, **akreditacije**
- **Programska** in/ali **institucionalna** raven
- **Predmetno-specifične / multidisciplinarne** metodologije in/ali agencije
- Evropske, nacionalne ter regionalne agencije

- **Rezultati evalvacij kakovosti imajo različne posledice:**
 - Dodelitev dovoljenj za delovanje zavodov/izdajo listin
 - Vpliv na financiranje zavodov
 - Priporočila za izboljšave v delovanju...

- Skladnost s standardi vs. spodbujanje odličnosti
- Agencije, ki se osredotočajo na posamezne tematske sklope

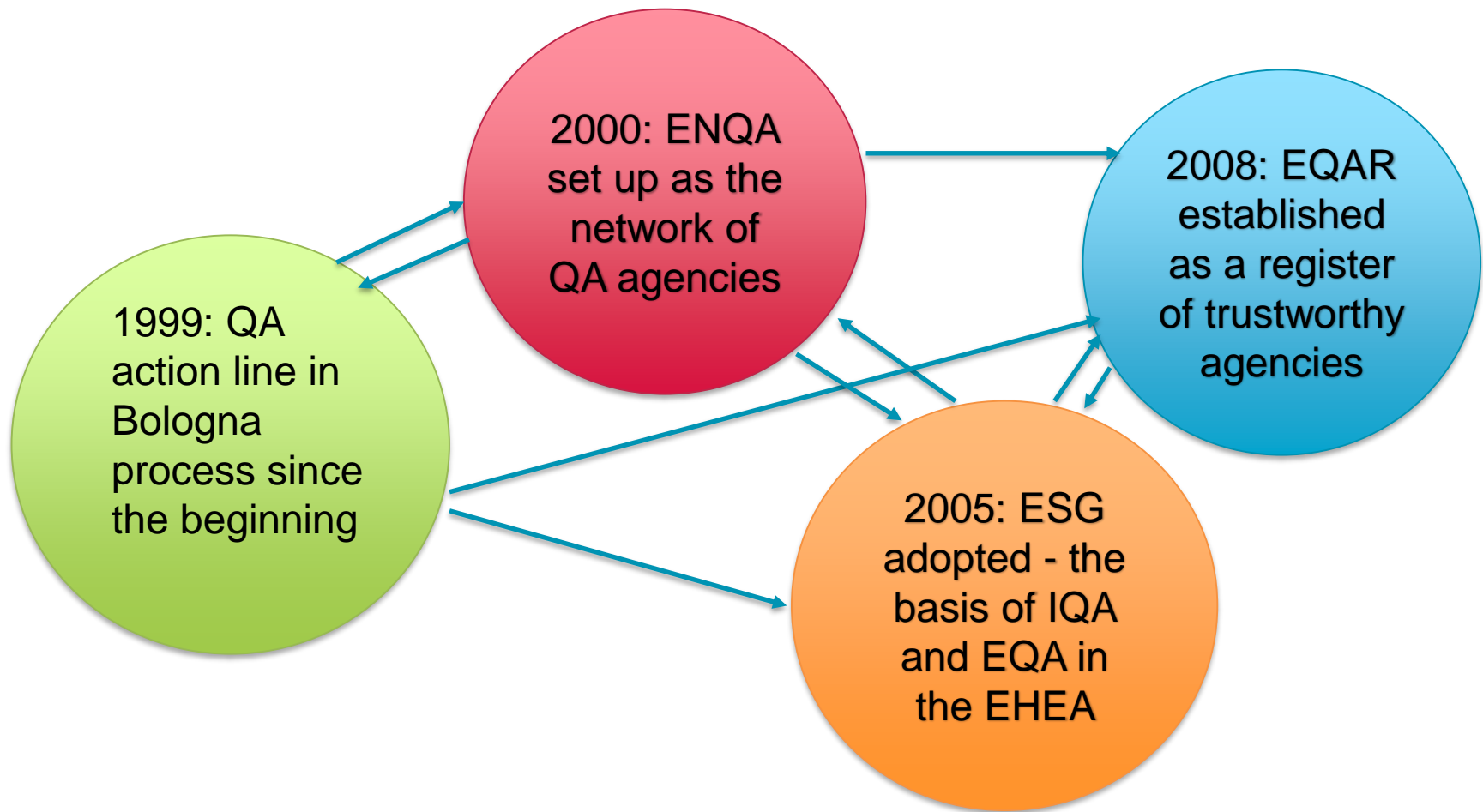
- Glavni namen aktivnosti vseh agencij naj bi bil vedno dvojen: odgovornost (accountability) **ter** razvoj (enhancement)

Raznolikost ter nenehen razvoj področja zagotavljanja kakovosti

- Različne stopnje avtonomije ter zmogljivosti zavodov za **notranje evalvacije kakovosti**
- Različne stopnje neodvisnosti ter zmogljivosti agencij za izvajanje **zunanjih evalvacij kakovosti**
- Različni **kulturni ter družbeni konteksti, zgodovina aktivnosti ter tradicij v visokem šolstvu**
- Jezikovna različnost v EHEA
- Inovativnost vs. “nihanje v aktivnostih evalvacij kakovosti” (različne stopnje razvoja → manjko nedvoumnih “usmeritev”)

→ *Potreba po skupnem ogrodju (ESG, EQAR)*

Združeni v raznolikosti – Evropsko ogrodje za zagotavljanje kakovosti

ENQA in EQAR ter njuni (različni) poslanstvi

ENQA	EQAR
A membership and representative organisation of QA agencies in the EHEA	Members of EQAR are EHEA governments and stakeholder organisations
Established in 2000 by agencies	Founded in 2008 by the E4 (stakeholders)
Governed by agencies	Governed by stakeholders and ministries
Private organisation, in interest of members	Public organisation, in public interest
Activities different membership services	Management of a register of agencies
Consultative member of the Bologna Process	A legal entity born out of the Bologna Process
Coordinates agency reviews	Most reviews ENQA coordinated
Uses the ESG as (membership) criteria	Uses the ESG as (registration) criteria
To support and bring together agencies, to improve EQA in Europe	To increase trust in QA and HE systems, a formal basis (recognition)

Kaj so ESG?

Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v Evropskem visokošolskem prostoru

NAMEN

- **Postavitev skupnega ogrodja** za sisteme zagotavljanja kakovosti
- **Omogočiti zagotavljanje in izboljšanje kakovosti** v visokem šolstvu
- **Podpirati vzajemno zaupanje** (→ priznavanje in mobilnost)
- **Podajati informacije** o zagotavljanju kakovosti v EHEA

OBSEG

- **Zajema** notranjo evalvacijo kakovosti, zunanjo evalvacijo kakovosti ter delovanje agencij
- **Splošna načela** → omogočajo raznoliko izvajanje (zadostna skupna osnova za **zaupanje**)
- **Velja za vse visokošolske institucije**, ne glede na kraj (TNE) ali način izvajanja (e-learning)
- **Osredotočenost na učenje in poučevanje** (povezave z raziskovanjem ter “učnim okoljem”)
- Močna osredotočenost na SCL (t.i. na študenta osredinjeno učenje) ter učne rezultate

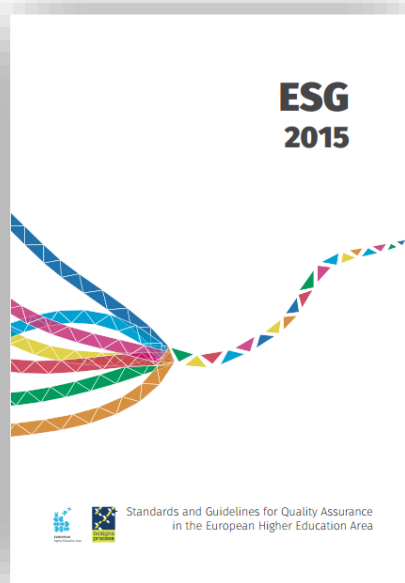
Večina agencij v EHEA deluje skladno z ESG (ENQA/EQAR).

Načela zagotavljanja kakovosti v EHEA (ESG)

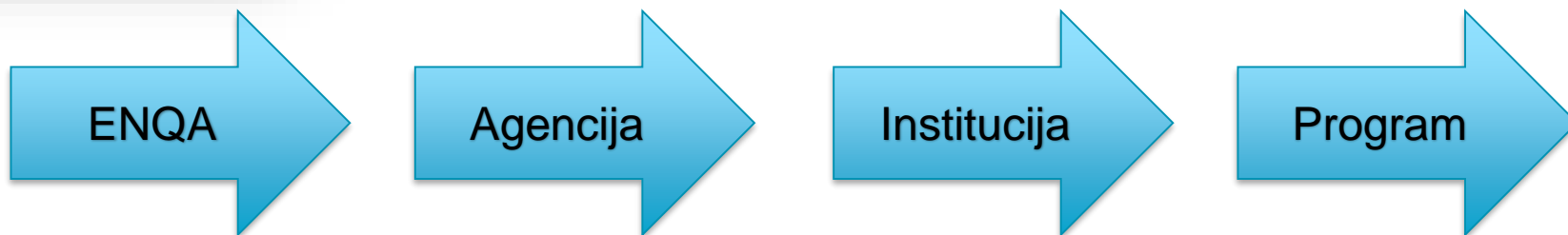
- **Visokošolski zavodi so prvotno odgovorni** za kakovost svojih dejavnosti in njeno zagotavljanje
- Zagotavljanje kakovosti se odziva na **raznolikost visokošolskih sistemov, zavodov, programov in študentov**
- Zagotavljanje kakovosti podpira razvoj **kulture kakovosti**
- Zagotavljanje kakovosti upošteva potrebe in pričakovanja **študentov, vseh ostalih deležnikov in družbe**

- **Neodvisnost agencij ni več načelo, temveč standard!**

Trije deli ESG

1. del – ESG za notranje zagotavljanje kakovosti v institucijah
2. del – ESG za zunanje zagotavljanje kakovosti institucij
3. del – Notranje zagotavljanje kakovosti ter delovanja agencij

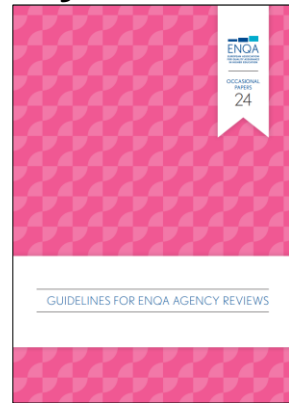

ENQA Agency Reviews

- Za namen članstva v ENQA ter druge namene (npr. EQAR)
- Kriteriji zunanje evalvacije: **the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)**

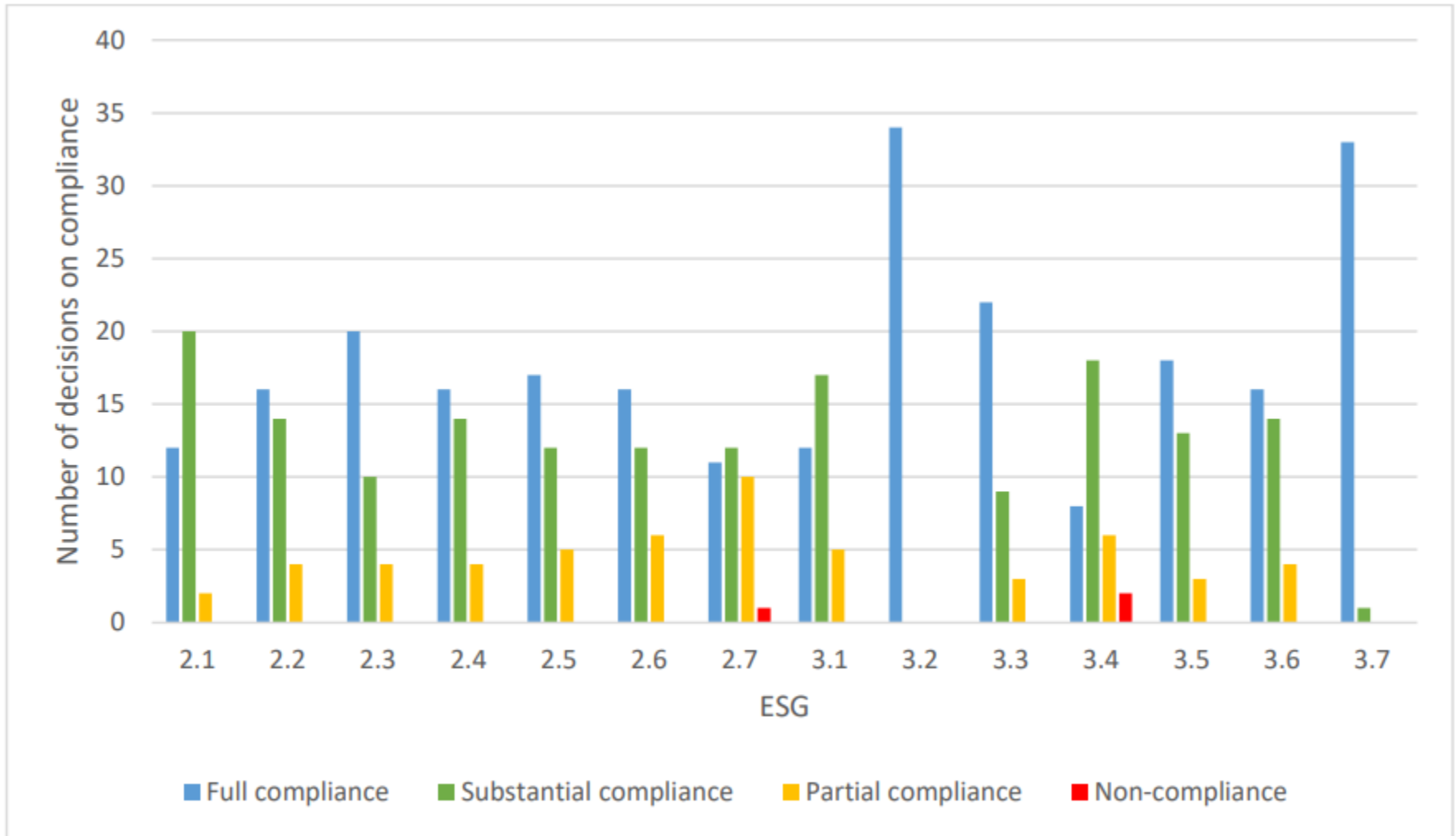
Assurance in the European Higher Education Area (ESG)

- V povprečju 12-15 evalvacij/leto (5-letni cikel)
- 4(5) ekspertov, vključujoč prestavnika-/co akademikov ter študenov
- ENQA koordinator
- Proces: 12-15 mesevec: SAR, 2,5 dneva obisk, ERR

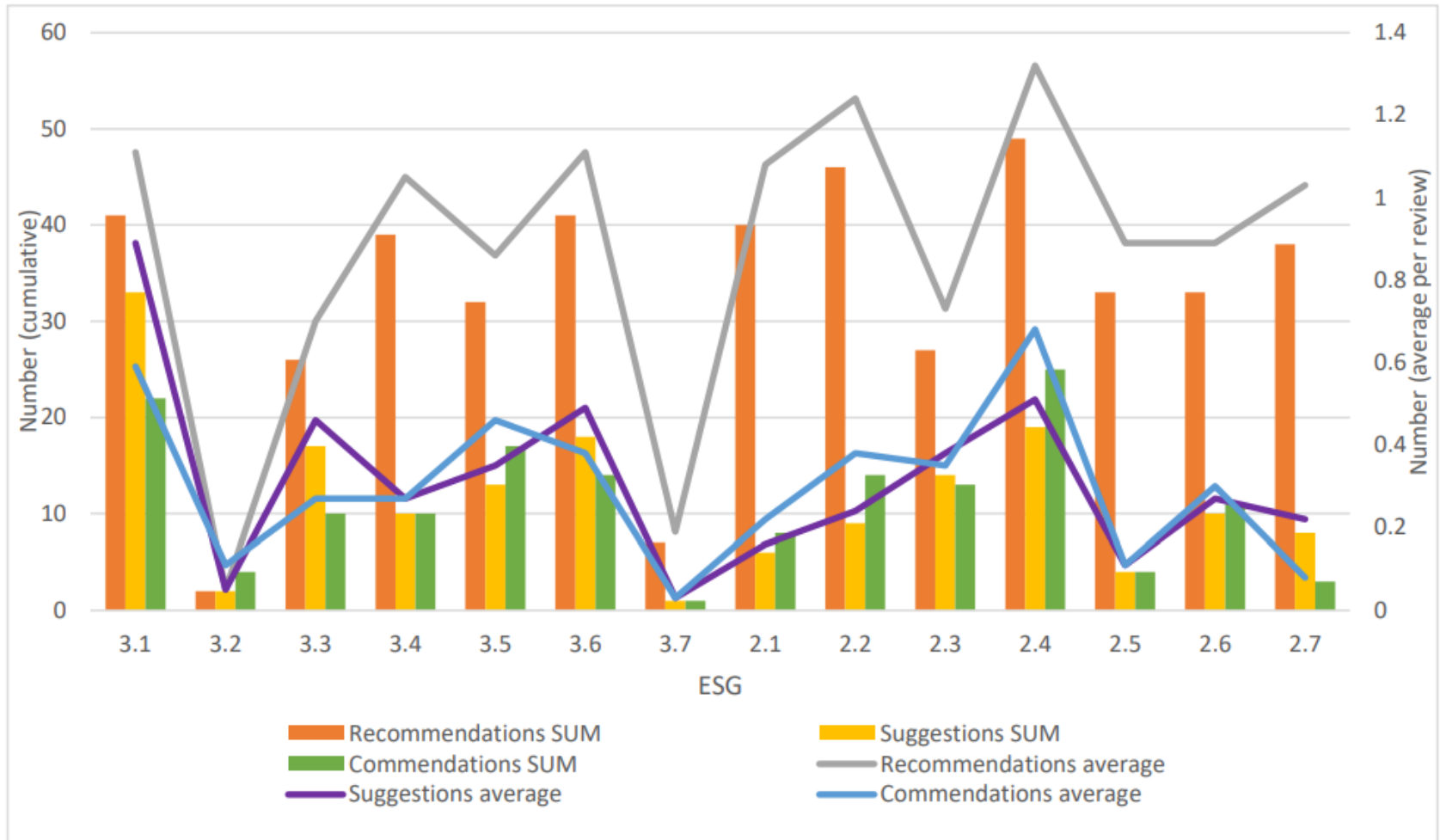

- V 2018-19: zunanja evalvacija ENQA Agency Reviews (koordinator Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education - NIFU)

ENQA Agency Reviews

ENQA Agency Reviews

Nadaljnji razvoj evalvacij kakovosti?

- Premiki k institucionalnim evalvacijam?
- Eksperimentiranje z drugimi oblikami zunanjih evalvacij
- Skladnost s standardi vs spodbujanje odličnosti in razvoja
- Ocenjevanje tveganj (t.i. “risk-based approaches”)
- Grozdi evalvacij
- Digitalizacija procesov in uporaba t.i. “big data”
- Globalni dialog (ASG-QA za Afriko, AQAFHE standardi za ASEAN)

Redefiniranje obsega zunanjih evalvacij kakovosti?

- Zagotavljanje kakovosti v raziskovanju
- Posebnosti e-učenja in poučevanja
- Vključenost ranljivih skupin v visoko šolstvo
- Družbeni vpliv visokošolskih institucij (t.i. “societal impact”)
- Trajnost (t.i. “sustainability”)

v visokem šolstvu

Hvala!

www.enqa.eu
goran.dakovic@enqa.eu

